

УДК 657.331.212.2

ОБ'ЄДНАНА ЗВІТНІСТЬ З ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ, ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ: НОВАЦІЇ 2021

Євгенія Шекета¹; Наталія Казюка²

¹Івано-Франківський коледж Львівського національного аграрного
університету, Івано-Франківськ, Україна

²Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
Івано-Франківськ, Україна

Резюме. Досліджено сутність єдиного соціального внеску, як важливої складової системи соціального захисту населення, та податку з доходів фізичних осіб і військового збору, які відіграють значну роль у формуванні доходної частини державного бюджету України, – з одного боку, та становлять собою складову частину витрат, які впливають на фінансовий результат суб'єкта господарювання, – з іншого. Проаналізовано основні нормативно-правові акти України, які регламентують порядок нарахування, сплати, обліку та звітності з єдиного соціального внеску, податку на доходи фізичних осіб та військового збору, виокремлено окремі положення законодавства, що визначають внесення змін щодо подання єдиної консолідованої квартальної звітності по цих податках та платежах. Сформовано особливості відображення інформації по єдиному соціальному внеску юридичними особами та фізичними особами-підприємцями, тобто всіма роботодавцями незалежно від системи оподаткування, у складі квартальної звітності з податку на доходи фізичних осіб та військового збору. Розкрито особливості звітування по єдиному соціальному внеску фізичними особами-підприємцями на спрощеній системі оподаткування, шляхом подання у складі Декларації платника єдиного податку (квартальна/річна) Додатка 1 з відображенням у ньому відомостей про розмір сплаченого протягом кварталу/року єдиного соціального внеску. Визначено особливості відображення інформації по єдиному соціальному внеску фізичними особами-підприємцями на загальній системі оподаткування у складі Декларації про майновий стан і доходи. Обґрунтовано нераціональність законодавчої ініціативи щодо об'єднання звітності з єдиного соціального внеску, податку з доходів фізичних осіб та військового збору через різні методики та бази їх обрахунків, різне бюджетне спрямування таких коштів при їх сплаті, різних користувачів інформації, поданої у цій податковій звітності, різні способи виправлення помилок і подання уточнюючої звітності, довготривалий період опрацювання інформації державними органами у разі зміни місячного податкового періоду на кварталний при нарахуванні різного виду соціальних допомог, пенсії тощо.

Ключові слова: єдиний соціальний внесок, податок з доходів фізичних осіб, військовий збір, звітність.

Умовні позначення: ЄСВ – єдиний соціальний внесок, ПДФО – податок з доходів фізичних осіб, ВЗ – військовий збір.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.01.096

Отримано 23.02.2021

UDC 657.331.212.2

CONSOLIDATED REPORTING OF THE SINGLE SOCIAL CONTRIBUTION, PERSONAL INCOME TAX AND MILITARY TAX: INNOVATIONS OF 2021**Yevheniia Sheketa¹; Nataliia Kaziuka²***¹Ivano-Frankivsk College of Lviv National Agrarian University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine**²Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Summary. *The essence of the unified social contribution as an important component of the social protection system, and personal income tax and military tax, which, on the one hand, play a significant role in forming the revenue part of the state budget of Ukraine and, on the other, are the part of the costs affect the financial result of the entity is investigated in this paper. The main normative legal acts of Ukraine regulating the procedure of accrual, payment, accounting and reporting of the unified social contribution, personal income tax and military tax are analyzed, separate provisions of the legislation defining amendments to the submission of a single consolidated quarterly reporting of these taxes and payments are highlighted. The peculiarities of displaying information on the unified social contribution by legal entities and private entities-entrepreneurs, that is, all employers, regardless of the taxation system, as a part of quarterly reporting of personal income tax and military tax are formed. The peculiarities of reporting of the unified social contribution by private entities-entrepreneurs on the simplified taxation system by submitting as a part of the Declaration of the single taxpayer (quarterly/annual) Annex 1 with reflection of information about the amount of the unified social contribution paid during the quarter/year are revealed. The peculiarities of displaying information concerning single social contribution by private entities-entrepreneurs on the general system of taxation as a part of the Declaration of property and income are determined. The irrationality of the legislative initiative to combine reporting of the unified social contribution, personal income tax and military tax by different methods and bases of their calculations, various budget allocations of such funds for their payment, different users of information provided in these tax reports, various ways of errors correction and submission of clarifying reports, long period of information processing by state bodies in case of replacing monthly tax period by quarterly one while accruing various types of social benefits, pensions, etc. is substantiated.*

Key words: *unified social contribution, personal income tax, military tax, reporting.*

Symbols: *USC – unified social contribution, PIT – personal income tax, MT – military tax.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.01.096

Received 23.02.2021

Постановка проблеми. Особливої гостроти й актуальності в наш час набувають питання нарахування та утримання із заробітної плати податку з доходів фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску, оскільки перебувають у площині уваги всіх учасників облікового процесу, як підприємств, підприємців роботодавців, так і найманих працівників. Для останніх вони відіграють важливе значення, оскільки від їх розміру залежить розмір заробітної плати, який належить працівникові до виплати, та право на систему соціального захисту, оскільки ЄСВ є акумулюючим обов'язковим платежем, що поєднує в собі внески на соціальне та пенсійне страхування, який нараховують та сплачують роботодавці у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, для перших – не менш важливе значення, так як ЄСВ, ПДФО та ВЗ являють собою частину витрат, які беруть участь у формуванні собівартості готової продукції, впливають на розмір фінансового результату діяльності підприємства та, як наслідок, на величину податку на прибуток, який належить до сплати. Для всіх учасників облікового процесу питання нарахування та звітності по ЄСВ, ПДФО та ВЗ набуває нової актуальності через зміни у законодавстві країни, які набули чинності з 01 січня 2021 року.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання нарахування, обліку та звітності з ЄСВ, ПДФО та ВЗ останнім часом привертає дедалі більше уваги вчених-економістів. Серед вітчизняних представників економічної науки варто відзначити напрацювання Бутинця Ф., Гарної С., Гончара Г., Касич А., Кропельницької С., Макаренко А., Шарманської В. та інших. Особливостям відображення нарахованого ЄСВ у звітності присвячена праця Безверхого К. та Юрченко О. [1]. Про особливості нарахування та сплати ЄСВ для фізичних осіб-підприємців писали Сидоренко Р. [2] та Романченко Ю. [3].

Метою дослідження є опрацювання нової методики подання об'єднаної звітності з єдиного соціального внеску, податку з доходів фізичних осіб та військового збору в Україні на тлі останніх законодавчих змін, які набули чинності з 01 січня 2021 року.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено такі наукові завдання: проаналізувати основні нормативно-правові акти, що регулюють внесення змін щодо об'єднання звітності з єдиного соціального внеску, податку з доходів фізичних осіб та військового збору в єдину квартальну звітність, розкрити особливості заповнення об'єднаної квартальної звітності з ЄСВ, ПДФО та ВЗ, визначити напрями подання звітності по ЄСВ фізичними особами-підприємцями (як на загальній так і на спрощеній системі оподаткування) у складі річної/квартальної податкової звітності.

Для вирішення поставлених завдань використано такі методи: аналіз, синтез, узагальнення, індукція, аналогія, системний підхід.

Виклад основного матеріалу. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08 липня 2010 року № 2464-VI єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування являє собою консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [4].

Особливості адміністрування податку з доходів фізичних осіб регулюються розділом IV Податкового кодексу України, згідно з яким це прямиий загальнодержавний податок, що стягується з доходів фізичних осіб (як резидентів, так і нерезидентів), які отримують доходи з джерел їх походження в Україні та за її межами [5].

Згідно з Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування й податку на доходи фізичних осіб від 19 вересня 2019 року № 115-IX з 01 січня 2021 року необхідно подавати звітність про нарахування єдиного соціального внеску в розмірах, визначених відповідно до цього Закону, у складі звітності з податку на доходи фізичних осіб (єдиного податку) до податкового органу за основним місцем обліку платника єдиного внеску у терміни та порядку, встановлені Податковим кодексом України [6].

Тобто, колишня форма № 1 ДФ «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку» буде містити у своєму складі ряд додатків для відображення даних по єдиному соціальному внеску, інформація в яких буде подаватися з розбивкою по місяцях. Звітувати за даною формою потрібно буде щокварталу, протягом сорока календарних днів після закінчення звітного кварталу, тобто до 10 травня за перший квартал, до 09 серпня за другий квартал, до 09 листопада за третій квартал, до 09 лютого за четвертий квартал. Простіше кажучи, Додаток 4 «Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, надбавки, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», який подавався звичайними підприємствами та підприємцями-роботодавцями з доходів своїх найманих працівників щомісяця до 20 числа за звітним, тепер «трансформувався» у Додаток 1 «Податкового

розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску».

Згідно з Порядком заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку [7] нова об'єднана звітність з єдиного соціального внеску, податку з доходів фізичних осіб і військового збору містить наступний перелік додатків:

- Додаток 1. Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам.
- Додаток 2. Відомості про осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку, при усиновленні дитини, та осіб із числа непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікунів, піклувальників, які фактично здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю.
- Додаток 3. Відомості про осіб, які проходять строкову військову службу.
- Додаток 4. Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Звичайні підприємства та фізичні особи-підприємці, які використовують найману працю по доходах своїх працівників, повинні звітувати за даною типовою формою, подаючи у її складі три Додатки 1 – з відображенням відомостей по єдиному соціальному внеску окремо за кожен місяць звітного кварталу, та один Додаток 4 – з відображенням відомостей по податку з доходів фізичних осіб та військовому збору. Додаток 2 подається районними (міськими) управліннями праці та соціального захисту населення, а Додаток 3 – тільки тими роботодавцями, які нараховують та сплачують єдиний соціальний внесок за осіб, які проходять строкову військову службу.

Таблиця 1. Відображення інформації по єдиному соціальному внеску в складі іншої податкової звітності суб'єктів господарювання*

Table 1. Reflection of information of the unified social contribution as a part of other business entities tax reporting*

Хто подає	Додаток 4		Додаток 5		
	Усі роботодавці які використовують найману працю		Фізичні особи-підприємці		
	Юридичні особи та фізичні особи-підприємці		Спрощена система оподаткування		Загальна система оподаткування
	Спрощена система оподаткування	Загальна система оподаткування	Групи		
1 група			2 група	3 група	
У складі звіту	У складі форми №1 ДФ «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку»		У складі Декларації платника єдиного податку		У складі Декларації про майновий стан і доходи
Звітний період	Квартал		Календарний рік	Квартал	Календарний рік
Назва додатку	Додаток 1. Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам		Додаток 1. Відомості про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску		Додаток ЄСВ 1. Розрахунок сум нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску
Особливості висвітлення інформації	Формуються три окремі додатки з персоналізованою інформацією по кожному працівникові у розрізі трьох місяців		Формується один додаток з розбивкою по місяцях за календарний рік	Формується один додаток з розбивкою по місяцях за календарний квартал	Формується один додаток з розбивкою по місяцях за календарний рік

*Власна розробка авторів

Інформація по ЄСВ за самозайнятих фізичних осіб, які перебувають на спрощеній системі оподаткування та яка відображалася в Додатку 5 «Звіт про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску», який за підсумками року подавали фізичні особи – підприємці, члени фермерського госпо-дарства та особи, що провадять незалежну професійну діяльність, з 01 січня 2021 року подаватиметься у складі Податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця у Додатку 1 «Відомості про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» (квартальну подають платники єдиного податку третьої групи, річну подають платники єдиного податку першої та другої груп). Що стосується фізичних осіб – підприємців, які перебувають на загальній системі оподаткування, то вони інформацію по ЄСВ відобразатимуть у складі річної Декларації про майновий стан і доходи у Додатку ЄСВ 1 «Розрахунок сум нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» (див. табл. 1).

Висновки. Проаналізувавши основні нормативно-правові документи, які запроваджують реформування щодо об'єднаної звітності з єдиного соціального внеску, податку з доходів фізичних осіб та військового збору в одну консолідовану звітність, стає очевидним, що зі зменшенням кількості звітів роботи у бухгалтерів і фізичних осіб – підприємців не поменшає. Велика кількість реформ сучасного уряду зовсім не підтверджує їх якість. Керуючись логікою зменшення кількості звітів, а в даному випадку мова йде власне про скасування звітів Додаток 4 (місячний) і Додаток 5 (річний) по ЄСВ, і об'єднавши їх з формою № 1 ДФ, це саме той випадок, коли об'єднали зовсім непок'єднані речі. Адже об'єм інформації, яку потрібно висвітлити в новому звіті щодо ЄСВ, зовсім не змінився, натомість з'явилися нові додатки, які у розрізі місяців потрібно подавати щокварталу. Більше того, інформація по військовому збору стала персоніфікованою й подається по кожному працівникові окремим рядком. Проте найбільш суперечливим моментом є те, що інформація по ЄСВ є затребуваною різними державними органами та громадянами країни у короткі терміни, і є зовсім нелогічним змінювати формат звітування у цьому випадку з місячного на кварталний, адже доведеться чекати близько чотирьох місяців для відображення повної інформації у відомостях і реєстрах. А як бути у випадку виходу працівника на пенсію чи у разі оформлення матеріальної соціальної допомоги? Чекати закінчення кварталу? Поки запитань більше, ніж відповідей. І негативних емоцій, і очікувань від таких податкових тандемів об'єднаної звітності теж.

Conclusions. Having analyzed the main legal documents that introduce reforms concerning the unified reporting of unified social contribution, personal income tax and military tax in one consolidated report, it becomes clear that the decrease in the number of reports will not reduce the work of accountants and private entities – entrepreneurs. The large number of reforms of the current government does not confirm their quality. Guided by the logic of reducing the number of reports, and in this case we are talking about the abolition of reports Annex 4 (monthly) and Annex 5 (annual) on USC, and combining them with the form № 1 DF, this is exactly the case when completely incompatible things are combined. After all, the amount of information that to be covered in the new USC report has not changed at all, but new appendices that need to be submitted quarterly by month have appeared. Moreover, the information on the military tax has become personalized and is provided for each employee on a separate line. However, the most controversial point is that information on USC is requested by various government agencies and citizens in the short term, and it is illogical to change the reporting format in this case from monthly to quarterly, as we will have to wait for four months to reflect complete information in registers. And what the case of

employee's retirement or registration of material social assistance? Wait for the end of the quarter? So far there are more questions than answers. And negative emotions and expectations from such tax tandems of the consolidated reporting too.

Список використаної літератури

1. Безверхий К., Юрченко О. Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: особливості відображення нарахувань у звітності. Бухгалтерський облік і аудит. 2016. № 10. С. 33–40. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/20554> (дата звернення: 25.12.2020).
2. Сидоренко Р. В. Особливості нарахування та сплати єдиного соціального внеску у фізичних осіб-підприємців. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. Вип. 24. С. 141–143.
3. Романченко Ю. О. Єдиний соціальний внесок з доходів фізичних осіб-підприємців: особливості нарахування та порядок сплати. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2018. Вип. 193. С. 290–298.
4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08 липня 2010 року № 2464-VI, зі змінами на 10 грудня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 25.12.2020).
5. Податковий кодекс України: чинне законодавство із змінами та доповненнями на 23 грудня 2020 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 25.12.2020).
6. Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб: Закон України від 19 вересня 2019 року № 115-IX, зі змінами на 27 лютого 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-20#Text> (дата звернення: 25.12.2020).
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб: Закон України від 19 вересня 2019 року № 116-IX, зі змінами на 19 вересня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-20#Text> (дата звернення: 25.12.2020).
8. Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску. Наказ Міністерства фінансів України від 13 січня 2015 року № 4 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text> (дата звернення: 25.12.2020).

References

1. Bezverkhyi K., Yurchenko O. Yedynyy sotsial'nyy vnesok na zahal'noobov'yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya: osoblyvosti vidobrazhennya narakhuvan' u zvitnosti. Bukhhalters'kyi oblik i audyt. 2016. № 10. P. 33–40. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/2055> (data zvernennya: 25.12.2020).
2. Sydorenko R. V. Osoblyvosti narakhuvannya ta splaty yedynoho sotsial'noho vnesku u fizychnykh osib-pidpryyemtsiv. Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. 2017. Vyp. 24. P. 141–143.
3. Romanchenko Y. O. Yedynyy sotsial'nyy vnesok z dokhodiv fizychnykh osib-pidpryyemtsiv: osoblyvosti narakhuvannya ta poryadok splaty. Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu sil's'koho hospodarstva imeni Petra Vasylenka. 2018. Vyp. 193. P. 290–298.
4. Pro zbir ta oblik yedynoho vnesku na zahal'noobov'yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya: Zakon Ukrayiny vid 08 lypnya 2010 roku № 2464-VI, zi zminamy na 10 hrudnya 2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (data zvernennya: 25.12.2020).
5. Podatkovyy kodeks Ukrayiny: chynne zakonodavstvo iz zminamy ta dopovnennamy na 23 hrudnya 2020 roku № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (data zvernennya: 25.12.2020).
6. Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny “Pro zbir ta oblik yedynoho vnesku na zahal'noobov'yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya” shchodo podannya yedynoyi zvitnosti z yedynoho vnesku na

zahal'noobov"yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya i podatku na dokhody fizychnykh osib: Zakon Ukrainy vid 19 veresnya 2019 roku № 115-IKh, zi zminamy na 27 lyutoho 2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-20#Text> (data zvernennya: 25.12.2020).

7. Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo podannya yedynoyi zvitnosti z yedynoho vnesku na zahal'noobov"yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya i podatku na dokhody fizychnykh osib: Zakon Ukrainy vid 19 veresnya 2019 roku № 116-IKh, zi zminamy na 19 veresnya 2019 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-20#Text> (data zvernennya: 25.12.2020).
8. Poryadok zapovnennya ta podannya podatkovyimi ahentamy Podatkovoho rozrakhunku sum dokhodu, narakhovanoho (splachenoho) na koryst' platnykiv podatkov – fizychnykh osib, i sum utrymanoho z nykh podatku, a takozh sum narakhovanoho yedynoho vnesku. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 13 sichnya 2015 roku № 4 (zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text> (data zvernennya: 25.12.2020).